

دومین همایش ملی افق های نوین در توانمندسازی و توسعه پایدار معماری عمران، گردشگری و محیط زیست شهری و روستایی

۳۱ اردیبهشت ۱۳۹۴

بررسی نقش هویت اسلامی و حکمت معنوی در شکل گیری معماری اسلامی و ایرانی (مطالعه موردی: نقش هویت در آرمانشهر اسلامی)

فرزانه رسولی^۱، دکتر آتوسا بیات^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، گروه معماری، واحد هریس، دانشگاه آزاد اسلامی، هریس، ایران
F.rasouli68@yahoo.com

^۲ پژوهشگر دکتری، هیئت علمی، گروه معماری، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران
Atosa_bayat@yahoo.com

چکیده

این مقاله با هدف بررسی نقش راهبردی هویت اسلامی و حکمت معنوی در روند شکل گیری کالبد معماری اسلامی و ایرانی نگاشته شده است. در تفکر عرفان و حکمت اسلامی و ایرانی گرایش به زیبایی در نهاد انسان به ودیعه نهاده شده و هنر معماری، زمینه ای برای ظهور و تجلی مبانی، اندیشه ها و تمایلات زیبایی شناسانه است. در این میان معمارسالک و عارف می کوشد تا به مدد هنر معماری، باعث تحول ادراکی و درونی بیننده شود. معمار ایرانی با الهام از اصول و مبانی عرفانی و فلسفی حکمای اسلامی و ایرانی، همواره در صدد آفرینش لایه های پنهان حکمت اسلامی و معنوی در میان آثار هنر معماری است تا از این طریق، در جهت ایجاد سیر و سلوک معنوی رهگشا باشد. مصادیق معماری ایرانی و اسلامی، مبین وحدت معنویت و مادیت در تفکر و تعالیم حکمت اسلامی هستند. در این پژوهش ابتدا به بررسی نقش هویت و حکمت اسلامی و معنوی در شکل گیری و تجلی معماری اسلامی و ایرانی پرداخته می شود، در ادامه به تبیین ویژگی های تجلی آرمانشهر اسلامی بر مبنای اصول و مبانی معماری و هویت اسلامی و توسعه یافته از تجلی حکمت اسلامی و ایرانی پرداخته می شود. روش این تحقیق توصیفی و تحلیلی بوده و گردآوری اطلاعات آن بصورت اسنادی و کتابخانه ای است. چارچوب نظری تحقیق بر این اصل استوار است که تفکر و تجلی حکمت معنوی و هویت اسلامی و ایرانی عاملی راهبردی و تعیین کننده در جهت شکل گیری و احراز معماری ایرانی و اسلامی و در روند شکل گیری آرمانشهر اسلامی و در جهت مقابله با بحران هویت معماری معاصر و معماری وارداتی می باشد. با امید به اینکه این پژوهش گامی موثر در جهت معرفی و تحلیل محتوایی موضوع برداشته و بر غنای آن بیفزاید.

واژه های کلیدی: هویت اسلامی، حکمت معنوی، معماری اسلامی، معماری ایرانی، آرمانشهر اسلامی

* این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد فرزانه رسولی با عنوان "طراحی مجتمع مسکونی در بافت سنتی شهر زنجان با رویکرد پایداری اجتماعی و فرهنگی" در دانشگاه آزاد اسلامی واحد هریس (تبریز) به راهنمایی دکتر آتوسا بیات می باشد.